

NOTS v/Vidar Gundersen

Deres referanse
Vår referanse
Saksbehandler
Avdeling

2017/3031-2 432.4 JHN
Jorunn Haugen, tlf. 61 26 60 31
Miljøvern avdelingen

Dato 12.07.2017

Avslag på søknad om sykling på spesifiserte stier i Spålen-Katnosa naturreservat

Fylkesmannen i Oppland avslår søknad fra Norsk organisasjon for terrengsykling (NOTS) om sykling på spesifisert sti, samt vedlikehold av stien i Spålen-Katnosa naturreservat. Se nærmere detaljer i vedtaket nedenfor.

Bakgrunn

Norsk organisasjon for terrengsykling (NOTS) søker, i e-post av 1. mai 2017, om dispensasjon til å sykle på spesifiserte stier i Spålen-Katnosa naturreservat i perioden juni – september 2017. Det søkes samtidig om å rydde og vedlikeholde stiene. Søknaden gjelder flere stier i Buskeruds del av verneområdet og en sti i Opplands del av verneområdet. Fylkesmannen i Buskerud er forvaltningsmyndighet for den delen av Spålen-Katnosa naturreservat som ligger i Buskerud, mens Fylkesmannen i Oppland er tilsvarende for verneområdet i Oppland.

NOTS ønsker å gjennomføre et prøveprosjekt hvor hensikten er å vise at sykling ikke vil ha negative konsekvenser for naturverdiene i området.

Stiene de ønsker at forsøksvis åpnes for sykling er:

- "Fagerligata"; seterveien fra Spålsetra over Finnerudsetra til Fagerlisetra - Buskerud
- Blåmerket sti fra Finnstad til Finnerudsetra - Buskerud
- Blåmerket sti fra Finnstad til Spålen - Buskerud
- Blåmerket sti mot Steinvollsetra (1,3 km i reservatet) - Buskerud
- Blåmerket sti fra Holoa til Roenseter (0,7 km i reservatet) - Oppland

Se vedlagt kart, hvor disse stiene er markert med røde streker. Søker ønsker at disse stiene blir åpnet for sykling for at det skal være lettere å finne gjennomgående sykkelruter på sti gjennom Marka fra Jevnaker og Ringkollen til Oslo. Adgangen til å sykle kan eventuelt reguleres med "sykkeltkort", etter en modell tilsvarende fiskekort. NOTS opplyser at de ønsker å arbeide sammen med forvaltningsmyndighetene for å dokumentere påvirkning i forsøksperioden, og de stiller sin kompetanse til disposisjon.

Verneformål og verneforskriften

Spålen-Katnosa naturreservat ble opprettet 23. juni 1995, deretter utvidet 14. februar 2014, og har som formål å bevare et forholdsvis urørt naturområde med sitt biologiske mangfold i form av naturtyper, økosystemer, arter og naturlige økologiske prosesser. Området har særlig betydning for

biologisk mangfold og er egenartet fordi det er et av de få gjenværende større skogområdene sentralt på Østlandet uten store tekniske inngrep. Området har særskilt naturvitenskapelig verdi ved at det har et stort mangfold av vegetasjonstyper med forekomst av flere sjeldne og truede arter av sopp, lav og moser.

I følge § 3 første avsnitt i verneforskriften til Spålen-Katnosa naturreservat må ingen foreta noe som forringer verneverdiene angitt i verneformålet. Videre i verneforskriften, § 3 avsnitt a) står det at vegetasjonen, herunder døde busker og trær, er vernet mot skade og ødeleggelse. Dyrelivet, herunder reirplasser og hiområder, er også vernet mot skade, ødeleggelse og unødig forstyrrelse (jf. verneforskriften § 3 bokstav b).

Utenom eksisterende skogsbilveier er bruk av sykkel, hest og kjerre samt ridning forbudt, jf. § 5 b) i verneforskriften. Eksisterende skogsbilveier er avmerket på vernekartet.

Forvaltningsmyndigheten kan gi tillatelse til merking, rydding og vedlikehold av eksisterende stier, løyper og gamle ferdselsveier, jf. verneforskriften § 7 punkt d).

Forvaltningsmyndigheten kan gjøre unntak fra et vernevedtak dersom det ikke strider mot vernevedtakets formål og ikke kan påvirke verneverdiene nevneverdig, eller dersom sikkerhetshensyn eller hensynet til vesentlige samfunnsinteresser gjør det nødvendig (jf. § 48 i naturmangfoldloven (nml.)). I tillegg må en eventuell dispensasjon fra vernebestemmelsene vurderes etter de miljørettslige prinsippene i nml. §§ 8-12, jf. nml. § 7.

Fylkesmannens vurdering

Søknaden er todelt og tiltakene behandles etter ulike bestemmelser i verneforskriften.

Verneforskriften har ikke unntaksbestemmelser for sykling og tiltaket må derfor vurderes etter den generelle dispensasjonshjemmelen, § 48, i naturmangfoldloven. For å gi tillatelse etter § 48 er det to vilkår som må være oppfylt; tiltaket må ikke stride mot vernevedtakets formål, og ikke påvirke verneverdiene nevneverdig. Vilkårene er kumulative, det vil si at begge vilkårene må være oppfylt for at Fylkesmannen kan dispensere for omsøkte tiltak. Det at vilkårene er oppfylt, gir ikke krav på dispensasjon. I avveiningen av om dispensasjon skal gis, må det foretas en skjønnsmessig vurdering. Dette betyr også at terskelen for å gi dispensasjon etter nml. § 48 som regel skal være høyere enn etter andre paragrafer i verneforskriften.

Det framgår av naturmangfoldloven § 8 at kravet til kunnskapsgrunnlaget skal være oppfylt før myndighetene fatter vedtak i saken. Fylkesmannen har god kjennskap til verneverdiene i Spålen-Katnosa naturreservat i forbindelse med blant annet verneplanprosessen med tilhørende naturfaglige registreringer og fagrapporter, generell kunnskap om sårbarhet for inngrep i området, samt registreringer av arter i Naturbase og Artskart. Verneverdiene i Spålen – Katnosa er i hovedsak knyttet til gammel barskog, og forekomster av sjeldne og truede sopp, lav og moser. I tillegg har området lite tekniske inngrep. Nord for den omsøkte stien over Roensæterhøgda i Oppland sin del av verneområdet, finner man registreringer av huldrestry og flere trua kjukearter, men det er ikke registrert trua eller sårbare arter langs ved den aktuelle traseen.

Når det gjelder den samlede belastningen på verneområdet er den av en viss betydning. I Spålen – Katnosa er det et nettverk av gamle ferdsels- og drifteveier, noen koier og setrer og gamle fløtningsanlegg. Området er mye brukt til friluftsliv, og det er en del merkede stier og skiløyper i reservatet. Alt er enkelt tilrettelagt. Det er noe slitasje og forsøpling som følge av ferdsel, spesielt ved leirplasser rundt vannene. Det omsøkte tiltaket vil føre til økt ferdsel i området. Vi legger noe vekt på prinsippet om samlet belastning i denne saken, jf. § 10 i naturmangfoldloven.

Vi mener vi ikke har tilstrekkelig kunnskap til å vite at sykling ikke vil påvirke verneverdiene negativt. NINA-rapport 1182 Effekter av ferdsel og friluftsliv på natur, som det vises til i søknaden, er hovedsakelig en litteraturstudie som ikke kan vise til at sykling ikke vil påvirke vegetasjonen negativt.

Fylkesmannen mener det er mindre risikofylt å legge et prøveprosjekt for å dokumentere syklings påvirkning på terreng og vegetasjon utenfor verneområdet. Etter Fylkesmannens vurdering er ikke kunnskapsgrunnlaget, for hvordan sykling vil påvirke verneverdiene, tilstrekkelig og vi legger vekt på føre-var-prinsippet, jf. § 9 i naturmangfoldloven.

Spålen-Katnosa naturreservat er et av de indre verneområdene i Marka og som har et sterkt villmarkspreg. Verneforskriften ble revidert så sent som i 2014 i forbindelse med utvidelse av verneområdet i Oppland. Det ble tatt stilling til sykling i verneområdet og konkludert med at det ikke skulle tillates. Det var enighet om at Spålen-Katnosa naturreservat skulle være et mer villmarkspreget område enn de bynære naturreservatene i Marka med mindre tilrettelegging og fokus på det enkle friluftsliv. Fylkesmannen legger til grunn vurderingen som ble foretatt i 2014 og kan ikke se at vurderingen på nåværende tidspunkt kan føre til et annet utfall.

NOTS søker om tillatelse til å sykle for sine medlemmer og det reiser spørsmål om eksklusiv bruk og hvordan det vil påvirke allemannsretten. Det vil være vanskelig å dispensere for bruk av verneområdet som omsøkt fordi det stenger allmennheten ute. Det vil være påkrevd med en forskriftsendring dersom det skal åpnes opp for sykling for allmennheten og Fylkesmannen har derfor ikke anledning til å gi dette gjennom en dispensasjon etter § 48 i naturmangfoldloven.

Fylkesmannen har ikke god nok kunnskap om syklings påvirkning på verneverdiene og legger til grunn at aktiviteten kan påvirke verneverdiene nevneverdig. Verneformålet er blant annet å opprettholde et urørt område. Det vil være i strid med verneformålet å åpne for en mer intensiv bruk av området. På bakgrunn av dette avslår Fylkesmannen søknaden om sykling på omsøkt sti i Spålen-Katnosa naturreservat. Som følge av dette gis det heller ikke tillatelse til rydding og vedlikehold av omsøkt sti.

Vedtak

Fylkesmannen i Oppland avslår søknad om sykling på spesifisert sti i Spålen-Katnosa naturreservat i Oppland sin del av verneområdet. NOTS gis ikke tillatelse til å rydde og vedlikeholde sti i Oppland sin del av Spålen-Katnosa naturreservat.

Avslagene er gitt med hjemmel i lov av 19. juni 2009 om forvaltning av naturens mangfold, § 48, og forskrift av 14. februar 2014 om vern av Spålen-Katnosa naturreservat, § 7 punkt d).

Klageadgang

Dette vedtaket kan påklages av en part eller annen med rettslig klageinteresse, jf. forvaltningsloven § 28. Frist for å klage er tre uker fra vedtaket er mottatt. Klagen stilles til Miljødirektoratet, postboks 5672 Sluppen, 7485 Trondheim, men sendes til Fylkesmannen i Oppland, postboks 987, 2604 Lillehammer.

Med hilsen

Vebjørn Knarrum e.f.
avdelingsdirektør

Jorunn Haugen
førstekonsulent

Etter våre rutiner er dette brevet godkjent og sendt uten underskrift.

Vedlegg: kart som viser omsøkte stier

Kopi til:
Fylkesmannen i Buskerud
Jevnaker kommune